

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت»
(انتزاع امور جوانان از وزارت ورزش و جوانان و تشکیل سازمان ملی جوانان)

مقدمه

«لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت» در تاریخ ۱۳۹۶/۳/۲۱ و شماره ثبت ۲۷۴ در مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شد. عملکرد نه‌چندان مطلوب ده‌ساله سازمان ملی جوانان وقت، تعدد شمار معاونت‌های ریاست‌جمهوری، لزوم کوچک‌سازی دولت و پاسخگو نبودن سازمان مزبور به مجلس شورای اسلامی، تا جایی پیش رفت که قانونگذار در سال ۱۳۸۹ به انحلال سازمان مذکور و ادغام آن با سازمان تربیت‌بدنی در قالب وزارت ورزش و جوانان روی آورد. از نظر برخی کارشناسان این ادغام منطقی نبود. زیرا وزارت متبوع باید در حوزه ورزش ماهیت‌بخشی، اجرایی و تصدیگری داشته باشد و در حوزه جوانان نیز نقش فرابخشی، سیاستی و برنامه‌ای ایفا کند. ازسوی دیگر لاینحل ماندن مشکلات جوانان و سنگینی سایه امور ورزش بر امور جوانان دولت را بر آن داشت تا به‌منظور ساماندهی امور جوانان و هماهنگ‌سازی اقدامات دستگاه‌های مسئول در حوزه جوانان و با هدف انتزاع جوانان از وزارت ورزش و جوانان و تشکیل سازمان ملی جوانان وابسته به ریاست‌جمهوری لایحه مزبور را تقدیم نماید.

نقاط قوت (مندرج در مقدمه توجیهی)

۱. حدود ۲۵ درصد جمعیت کشور را جوانان تشکیل می‌دهند و امور جوانان براساس مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۸/۱ هیئت محترم وزیران، شامل امور حاکمیتی و مدیریتی در حوزه جوانان (اعم از سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، اعمال هماهنگی‌های فرابخشی و نظارت و ارزشیابی) بوده که به عهده نهاد متولی امور جوانان گذاشته شده است. ضمن آنکه اموری مانند اشتغال، ازدواج، مسکن و آسیب‌های اجتماعی جوانان فرابخشی بوده و با عنایت به اینکه هریک از این مسائل به یک یا چند دستگاه مرتبط می‌شود، لذا قابلیت مدیریت در قالب یک دستگاه اجرایی هم‌تراز با سایر دستگاه‌ها را ندارد.
۲. سازمان متولی امور جوانان به‌عنوان دیده‌بان حوزه جوانان باید قدرت اعمال رصد و نظارت راهبردی بر عملکرد دستگاه‌های مرتبط با جوانان را داشته باشد، ولی در حال حاضر اکثر دستگاه‌های اجرایی ذیربط در قبال مسئولیت‌های خود به‌دلیل هم‌تراز بودن با وزارت ورزش و جوانان، پاسخگو نیستند.
۳. ناهمگن بودن موضوع ورزش با امور جوانان و اولویت دادن مدیران به پیشبرد برنامه‌های حوزه ورزش کشور موجب شده است که رسیدگی به امور جوانان در واحدهای استانی و شهرستانی وزارتخانه در سایه حوزه ورزش قرار گیرد و این موضوع موجب تضعیف جایگاه نهاد متولی امور جوانان در پیگیری مأموریت‌ها و وظایف محوله شده است.

نقاط ضعف

۱. ادغام دو سازمان مذکور در دوره مجلس هشتم با هدف افزایش نظارت مجلس بر دولت انجام گرفت و مدیریت دو سازمان مذکور که توسط «معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان تربیت‌بدنی» و «معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان ملی جوانان» اداره می‌شدند، به «وزیر ورزش و جوانان» سپرده شد. تا مسئله نظارت و پاسخگو بودن دولت در قبال مجلس در دو حوزه امور جوانان و امور ورزش جدی‌تر دنبال شود و لذا احیای بُرد سازمان ملی جوانان احتمال بازگشت به گذشته نامطلوب و ناکارآمد را متصور می‌سازد.

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۲۷۴

شماره چاپ:

۹۲۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۱۰/۲۴

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفتر: مطالعات

فرهنگی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۵۴۳۶-۶

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۴/۲

۲. باتوجه به ماده (۳) آیین‌نامه داخلی هیئت دولت،^۱ معاون رئیس‌جمهور حق رأی ندارد. شخصیت حقوقی وزیر ورزش و جوانان علاوه بر اینکه از حق رأی در هیئت دولت برخوردار است، به واسطه رأی اعتماد کسب شده از قانونگذار در قیاس با رئیس سازمان ملی جوانان دارای استقلال بیشتری از رئیس‌جمهور است.

۳. مطالعات تطبیقی نشان می‌دهد ساختار دولتی امور جوانان بیش از ۷۰ کشور دنیا همانند کشور ما مبتنی بر «وزارت ورزش و جوانان» است. به علاوه ذکر این نکته مهم و ضروری است که وزارت مزبور طی این ۶ سال بدون قانون مصوب شرح اهداف، وظایف و مأموریت‌های مربوط به این حوزه فعالیت می‌کرد که به‌عنوان عامل مهم ناکارآمدی موجود تلقی می‌شود.

۴. از منظر حقوقی انتزاع امور جوانان از وزارت متبوع و تشکیل سازمان ملی جوانان به‌عنوان معاونت رئیس‌جمهور واجد اشکال است؛ زیرا مغایر با سیاست کوچک‌سازی است و موجبات حجیم و بزرگ شدن نظام اداری و اجرایی کشور را فراهم می‌آورد. لذا مغایر با بند «۱۶» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۲ و بند «الف» ماده (۲۸) قانون برنامه ششم توسعه^۳ است.

جمع‌بندی و پیشنهاد

انتزاع امور جوانان از وزارت ورزش و جوانان و تشکیل سازمان ملی جوانان به‌دلایل زیر منطقی نیست:

۱. ماهیت اداره دولتی امور ورزش و جوانان ستادی بوده و مبتنی بر هماهنگ‌سازی، برنامه‌ریزی، سیاستگذاری و نظارت است و از این حیث تفاوت ماهیتی میان وظایف و عملکرد این دو حوزه وجود ندارد.

۲. با وجود وزارت ورزش و جوانان، شورای عالی جوانان و ستاد ملی ساماندهی امور جوانان با تعدد دستگاه‌های عضو خلأ تشکیلاتی در این زمینه وجود ندارد.

۳. تشکیل سازمان ملی جوانان نظارت قانونگذار را بر عملکرد و اجرای قوانین مربوط و پاسخگویی سازمان را به نمایندگان تضعیف و کمرنگ می‌کند.

۴. ساختار دولتی امور جوانان و امور ورزش بیش از ۷۰ کشور دنیا مبتنی بر وزارت ورزش و جوانان است.

۵. اساساً مشکلات مربوط به امور جوانان ماهیت ساختاری ندارد و بیشتر ناشی از خلأ قوانین لازم‌الاجرا و ضمانت اجرایی آنها در این حوزه است.

۶. تشکیل سازمان ملی جوانان از این جهت که موجب افزایش حجم و اندازه دولت می‌شود، با سیاست‌های کلی نظام اداری، اقتصاد مقاومتی و قانون برنامه ششم توسعه مغایرت دارد.

انتزاع امور جوانان از وزارت ورزش و جوانان قابل دفاع نیست و ضمن موافقت با گزارش کمیسیون مشترک مبنی بر رد

لایحه ارائه شده پیشنهاد می‌شود قانونگذار محترم از فرصت «لایحه اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان» با

حمایت حقوقی در راستای اعمال احکام لازم و مورد نیاز جامعه جوان کشور استفاده کند.

۱. اعضای صاحب رأی دولت عبارتند از: رئیس‌جمهور، وزرا، معاون اول رئیس‌جمهور در زمانی که اداره جلسه هیئت دولت به‌عهده اوست.
۲. صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد.
۳. در راستای اصلاح نظام اداری، موضوع «صرفه‌جویی در هزینه عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زائد» اقدامات زیر انجام می‌شود: کاهش حجم و اندازه و ساختار مجموع دستگاه‌های اجرایی ...